

Usmernenie k politike ministra poľnohospodárstva, rybolovu, potravinovej bezpečnosti a prírody z ... č. WJZ/, ktorým sa mení a dopĺňa usmernenie k politike o preprave zvierat pri vysokých teplotách

Ministerka poľnohospodárstva, rybolovu, potravinovej bezpečnosti a prírody,

so zreteľom na článok 4:81 zákona o všeobecnom správnom práve a článok 3 nariadenia Rady (ES) č. 1/2005 z 22. decembra 2004 o ochrane zvierat počas prepravy a s ňou súvisiacich činností a o zmene a doplnení smerníc 64/432/EHS a 93/119/ES a nariadenia (ES) č. 1255/97 (Ú. v. EÚ L 3, 2005);

týmto nariaďuje:

Článok I

V článku 1 usmernenia k politike týkajúceho sa prepravy zvierat pri vysokej teplote sa slová „ak sa preprava uskutočňuje pri vonkajšej teplote najmenej 35 stupňov Celzia pomocou dopravného prostriedku, ktorý nie je vybavený aktívnym chladiacim systémom“ nahrádzajú slovami „ak sa preprava uskutočňuje pri vonkajšej teplote najmenej 30 stupňov Celzia pomocou dopravného prostriedku, ktorý nie je vybavený aktívnym chladiacim systémom, alebo ak preprava zahŕňa okrasné ryby, plazy, jedlé ryby, kraby alebo homáre, preprava sa uskutočňuje pri vonkajšej teplote najmenej 35 stupňov Celzia pomocou dopravného prostriedku, ktorý nie je vybavený aktívnym chladiacim systémom“.

Článok II

Toto usmernenie k politike nadobúda účinnosť deň po uverejnení vo vládnom vestníku, v ktorom sa uvedie.

Toto usmernenie k politike bude spolu s vysvetlivkami uverejnené vo vládnom vestníku.

MINISTERKA POĽNOHOSPODÁRSTVA, RYBOLOVU, POTRAVINOVEJ BEZPEČNOSTI A PRÍRODY

Dôvodová správa

1. Úvod

Toto usmernenie k politike stanovuje pre situáciu prepravy pri vysokých teplotách okolia zákaz „prepravovať zvieratá alebo uskutočňovať prepravu zvierat spôsobom, ktorý im môže zapríčiniť zranenie alebo nadmerné utrpenie“ uvedený v článku 3 nariadenia Rady (ES) č. 1/2005 z 22. decembra 2004 o ochrane zvierat počas prepravy a s ňou súvisiacich činností a o zmene a doplnení smerníc 64/432/EHS a 93/119/ES a nariadenia (ES) č. 1255/97 (Ú. v. EÚ L 3, 2005) (ďalej len nariadenie o preprave). Preprava zvierat v podmienkach horúceho počasia môže viesť k teplotnému stresu a utrpeniu, čím sa porušuje tento zákaz. V usmernení k politike z roku 2020 sa ustanovuje, že vždy ide o prípad vonkajšej teploty 35 stupňov alebo viac. Touto zmenou usmernenia k politike sa limit vonkajšej teploty upravuje z 35 stupňov Celzia na 30 stupňov Celzia, pretože nové vedecké poznatky naznačujú, že zvieratá nad touto vonkajšou teplotou sú vystavené vysokému riziku teplotného stresu. Usmernenie k politike sa vzťahuje na všetku prepravu v Holandsku, aj keď pochádza z inej krajiny alebo je na ceste do inej krajiny. V prípade prepravy okrasných rýb, plazov, rýb určených na spotrebu, krabov a homárov zostáva limit vonkajšej teploty 35 stupňov Celzia.

2. Účinky vysokých teplôt na dobré životné podmienky zvierat

Z vedeckej správy Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín (EFSA) o rizikách pre dobré životné podmienky pri preprave zvierat¹ vyplýva, že pri vlhkosti prevládajúcej v Holandsku predstavuje vonkajšia teplota 30 stupňov Celzia alebo vyššia vždy významné riziko problémov s dobrými životnými podmienkami dôsledku teplotného stresu. V tej istej správe sa uvádza, že existuje aj zvýšené riziko teplotného stresu pri vonkajších teplotách nižších ako 30 stupňov Celzia pre rôzne druhy zvierat. S cieľom zohľadniť aj uskutočniteľnosť usmernenia k politike bol zvolený všeobecný teplotný limit pre všetky druhy zvierat pri všetkých prepravách, na ktoré sa vzťahujú požiadavky článku 3 nariadenia o preprave. Tento limit je rovnaký ako teplotný limit, ktorý už existuje pre prepravu na dlhú vzdialenosť. Dôvodom tohto teplotného limitu pre prepravu na dlhú vzdialenosť je výzva Európskej komisie z roku 2019 adresovaná členským štátom, aby už nepovoľovali prepravu na dlhú vzdialenosť, ak sa počas cesty očakáva vonkajšia teplota 30 stupňov Celzia alebo vyššia. Ministerka poľnohospodárstva, rybolovu, potravinovej bezpečnosti a prírody reagovala na túto výzvu rovnako ako mnohé iné európske členské štáty.

Napriek tomu sa aj pri teplotách okolia nižších ako 30 stupňov môže u prepravovaných zvierat vyskytnúť zbytočné utrpenie v dôsledku teplotného stresu. Ako je opísané v Národnom pláne pre prepravu hospodárskych zvierat pri extrémnych teplotách, Holandský úrad pre bezpečnosť potravín a spotrebiteľských výrobkov (Nederlandse Voedsel-en Warenautoriteit, NVWA) vykonáva dodatočné kontroly z predpovedanej vonkajšej teploty 27 stupňov Celzia v meste De Bilt. Prijíma opatrenia na presadzovanie práva, ak v dôsledku prepravy za teplých podmienok dochádza k teplotnému stresu a utrpeniu zvierat, a teda k porušeniu článku 3 nariadenia o preprave.

Riziko utrpenia zvierat v teplých podmienkach je počas prepravy vyššie ako v iných situáciách (napr. v stajniach). Existujú dva dôvody. Po prvé, nakladanie a preprava spôsobujú ďalšiu činnosť, často sprevádzanú reakciou na stres zo strany zvierat. Zvieratá sa preto rýchlejšie prehrievajú. Po druhé, počas prepravy sú zvieratá bližšie k sebe v porovnaní so situáciou v stajni, s menším priestorom nad nimi na potrebné vetranie, čo znamená, že sú menej schopné rozptýliť svoje telesné teplo. Zvieratá nemôžu uniknúť z tejto situácie, aby sa ochladili. Z vyššie uvedených dôvodov je preto opodstatnené tvrdiť, že preprava zvierat pri vonkajších teplotách 30 stupňov a viac pri vlhkosti prevládajúcej v Holandsku vždy predstavuje vysoké riziko zbytočného utrpenia.

Výnimka sa vzťahuje na prepravu okrasných rýb, plazov, rýb určených na spotrebu, krabov a homárov. Dôvodom je, že v prípade týchto kategórií zvierat, najmä v prípade mnohých druhov chovaných a obchodovaných v Holandsku, nie je pravdepodobné, že majú zvýšenú šancu, že počas prepravy budú vystavené teplotnému stresu nad 30 stupňov Celzia. Okrasné ryby a plazy často žijú vo svojom prirodzenom prostredí v teplých alebo dokonca horúcich životných podmienkach. Okrem

¹ Európsky úrad pre bezpečnosť potravín, 7. septembra 2022 „Dobré životné podmienky ošipovaných počas prepravy“ (<https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/7445>), Európsky úrad pre bezpečnosť potravín, 7. septembra 2022 „Dobré životné podmienky hovädzieho dobytku počas prepravy“ (<https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/7442>), Európsky úrad pre bezpečnosť potravín, 7. septembra 2022 „Dobré životné podmienky domácich vtákov a králikov prepravovaných v kontajneroch“ (<https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/7441>), Európsky úrad pre bezpečnosť potravín, 7. septembra 2022 „Dobré životné podmienky malých prežúvavcov počas prepravy“ (<https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/7404>), Európsky úrad pre bezpečnosť potravín, 7. septembra 2022 „Dobré životné podmienky zvierat čelade koňovitých počas prepravy“ (<https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/7444>).

toho sa okrasné ryby prepravujú vo vreciach s vodou v polystyrénových nádobách. Vo vode sa zvyčajne prepravujú aj ryby určené na konzumáciu, kraby a homáre. Táto voda sa ohrieva veľmi postupne, takže sa neočakáva, že teplota vody počas prepravy stúpne na kritickú úroveň pre ryby, kraby a homáre. Okrem toho nie sú k dispozícii žiadne stanoviská EFSA týkajúce sa maximálnej teploty okolia pri preprave plazov, okrasných rýb, jedlých rýb, krabov a homárov. Neexistuje žiadne vedecké odôvodnenie, že zníženie maximálnej teploty by viedlo k zlepšeniu dobrých životných podmienok týchto zvierat. Ani v návrhu Európskej komisie na revíziu nariadenia o preprave sa nestanovuje maximálna teplota na prepravu týchto zvierat. A napokon, tieto kategórie živočíchov majú odlišnú fyziológiu ako cicavce, čo znamená, že ich hospodárenie s teplom funguje odlišne a dokážu odolať vyšším teplotám. Tieto kategórie zvierat však majú aj maximálne teploty, pri prekročení ktorých majú problémy. Preto pre tieto kategórie zvierat zostáva v platnosti predchádzajúci limit 35 stupňov.

3. Plánovanie organizátorom prepravy

V nariadení o preprave sa zdôrazňuje význam dobrého plánovania prepravy zvierat. V úvodnej vete článku 5 ods. 3 a písm. a) sa vyžaduje, aby osoby, ktoré organizujú prepravu zvierat, pred každou prepravou zabezpečili, aby sa podmienky zvierat nezhoršili kvôli nedostatočnej koordinácii rôznych častí cesty a aby sa prihliadalo na poveternostné podmienky. Preto je potrebné konať v predstihu. To znamená, že preprava zvierat by sa v žiadnom prípade nemala uskutočňovať, ak existuje riziko, že preprava počas cesty bude prechádzať oblasťou s vonkajšou teplotou 30 stupňov Celzia alebo vyššou. Aj pri očakávaných teplotách nižších ako 30 stupňov sa vzhľadom na pravdepodobnosť problémov s dobrými životnými podmienkami v súvislosti s druhmi a kategóriou zvierat pri určitých teplotách musí dôkladne zvážiť, či sa preprava môže uskutočniť. Ak sa napriek tomu cesta uskutoční pri vonkajších teplotách 30 stupňov alebo vyšších, je z hľadiska dobrých životných podmienok zvierat dôležité, aby sa táto cesta nezdržala na dlhú dobu, a ak je to potrebné, aby smerovala na vhodné miesto, kde sa zvieratá môžu vyložiť a ustajniť. Skutočnosť, že v takýchto prípadoch preprava pokračuje – pokiaľ je to možné –, samozrejme, nemá vplyv na skutočnosť, že došlo k porušeniu článku 3 nariadenia o preprave a že sa preto prijímú opatrenia na presadzovanie práva.

4. Dopravné prostriedky s chladiacimi systémami

Keďže sa toto usmernenie k politike v konečnom dôsledku týka podmienok zvierat v dopravných prostriedkoch, vzťahuje sa len na vozidlá, ktoré nie sú vybavené aktívnym chladiacim systémom v priestoroch pre zvieratá, konkrétne klimatizáciou. Dopravné prostriedky s aktívnymi chladiacimi systémami sú schopné dostatočne chladiť (alebo zohriať, ako je to v praxi pri klimatizovanej preprave jednodňových kurčiat) teplotu v dopravnom prostriedku bez ohľadu na vonkajšiu teplotu na teploty, ktoré sú pre zvieratá príjemné. Prítomnosť vetrania (mechanického alebo iného) nepostačuje na predpoklad, že existuje chladiaci systém v zmysle tohto usmernenia k politike, pretože vetranie fúka dovnútra teplý vzduch zvonka. Hoci to môže byť pre zvieratá príjemnejšie, teplota zvierat sa nezníži, čo znamená, že riziko utrpenia zostáva nezmenené. Najmä v čase, keď sa nákladné vozidlo s hovädzím dobytkom zastaví, napríklad počas možných dopravných zápch alebo dôb odpočinku vodiča, vo vozidlách bez aktívneho chladenia rýchlo narastá teplo, čomu nebráni vetranie. Preprava zvierat, na ktorú sa toto usmernenie k politike nevzťahuje z dôvodu existencie aktívneho chladiaceho systému, musí samozrejme stále spĺňať ustanovenia nariadenia o preprave, čo okrem iného znamená, že zvieratám nesmie byť počas prepravy spôsobené zbytočné zranenie alebo utrpenie.

5. Regulačné zaťaženie

Toto usmernenie k politike slúži na vysvetlenie nariadenia o preprave, a preto sa nevykonala žiadna analýza regulačného zaťaženia.

6. Skúška vykonávania a vymožitelnosti

Zhrnutie testu

V teste presadzovania, uskutočniteľnosti a odolnosti proti podvodom (test HUF) úrad NVWA dospel k záveru, že usmernenie k politike je v obmedzenej miere vykonateľné a uskutočniteľné. Úrad NVWA uvádza, že toto obmedzenie vyplýva z neexistencie právneho základu na posúdenie teploty na trase pred prepravou na dlhú vzdialenosť a – ak táto teplota na trase presiahne 30 stupňov Celzia – na nespracovanie žiadosti o prepravu. Úrad NVWA tiež uvádza, že porušenia možno odhaliť len na základe *in flagrante delicto*, čo znamená, že úrad NVWA nemôže konať vzhľadom na očakávanie vnútroštátnej prepravy. Okrem toho úrad NVWA uvádza, že v usmernení k politike sa neuvádza, ako môže úrad NVWA určiť, že došlo k porušeniu usmernenia k politike. Úrad NVWA ďalej uvádza, že – vzhľadom na to, že dni, keď teplota dosiahne 30 stupňov Celzia alebo viac, sa v budúcnosti s najväčšou pravdepodobnosťou stanú častejšími – v praxi bude vždy musieť zväziť využitie kapacity na monitorovanie dobrých životných podmienok zvierat počas prepravy v porovnaní s monitorovaním iných rizík v oblasti dobrých životných podmienok zvierat. Pokiaľ ide o výnimku pre prepravu dopravnými prostriedkami vybavenými aktívnym chladiacim systémom, úrad NVWA uvádza, že neboli zahrnuté žiadne kritériá, ktoré musí takýto systém spĺňať. Úrad NVWA preto nemôže túto skutočnosť posúdiť. Úrad NVWA zároveň uvádza, že v dôvodovej správe k usmerneniu k politike musí byť jasne uvedené, že usmernenie k politike nie je v rozpore s nariadením o preprave. Napokon úrad NVWA uvádza, že nie je isté, čo sa stane, ak úrad NVWA vydá zdravotné osvedčenie, keď bude chladnejšie ako 30 stupňov Celzia, a neskôr prijme opatrenia na presadzovanie práva počas prepravy v Holandsku, ak teplota presiahne 30 stupňov Celzia.

Odpoveď

Úrad NVWA musí pred prepravou na dlhú vzdialenosť posúdiť, či je poskytnutý plán prepravy realistický a či je v súlade s pravidlami stanovenými v nariadení o preprave. Ako už bolo uvedené, v tomto usmernení k politike sa spresňuje zákaz „prepravovať zvieratá alebo uskutočňovať prepravu zvierat spôsobom, ktorý im môže zapríčiniť zranenie alebo nadmerné utrpenie“ stanovený v článku 3 nariadenia o preprave. Ak je už pred prepravou na dlhú vzdialenosť jasné, že počas cesty bude s najväčšou pravdepodobnosťou teplejšie ako 30 stupňov Celzia, úrad NVWA tak môže určiť, že plánovanie prepravy nie je v súlade s pravidlami nariadenia o preprave. Napríklad usmernenie k politike poskytuje právnu podporu úradu NVWA pri posudzovaní plánovania prepravy pred prepravou na dlhé vzdialenosti. Keďže toto usmernenie k politike je výkladom zákazu „prepravovať zvieratá alebo uskutočňovať prepravu zvierat spôsobom, ktorý im môže zapríčiniť zranenie alebo nadmerné utrpenie“, ako je stanovené v článku 3 nariadenia o preprave, nie je v rozpore s nariadením o preprave.

V prípade krátkej prepravy a vnútroštátnej prepravy nie je takéto plánovanie prepravy podľa nariadenia o preprave povinné. Preto tu skutočne nie je možné konať vopred a presadzovanie závisí od zistení *in flagrante delicto*. Okrem toho vydané zdravotné osvedčenie nezavaruje prepravcu zodpovednosti za dobré životné podmienky zvierat počas prepravy. Prepravca musí naďalej vykonávať prepravu v súlade s pravidlami nariadenia o preprave, čo umožňuje presadzovanie, ak úrad NVWA určí, že prepravca prepravuje zvieratá pri teplote 30 stupňov Celzia.

Úrad NVWA si môže sám určiť, ako môže preukázať, že došlo k porušeniu usmernenia k politike. Takúto metódu môže úrad NVWA ďalej rozpracovať v pracovnom pokyne, ako to bolo v prípade usmernenia k politike z roku 2020, v ktorom je horným limitom pre prepravu zvierat 35 stupňov Celzia.

Je pochopiteľné, že úrad NVWA musí v praxi prijať rozhodnutie na základe dostupných kapacít, pokiaľ ide o nasadenie úradných veterinárnych lekárov a iných dozorných úradníkov v rámci dohľadu.

Pokiaľ ide o kritériá, ktoré musí aktívne chladenie spĺňať, v dôvodovej správe k tomuto usmerneniu k politike sa objasňuje, že to znamená klimatizáciu, ktorá umožňuje, aby sa teplota v dopravnom prostriedku – bez ohľadu na vonkajšiu teplotu – dostatočne ochladila na teploty, ktoré sú príjemné pre zvieratá. Je samozrejmé, že dopravné prostriedky s takýmto aktívnym chladením musia byť stále v súlade s ustanoveniami nariadenia o preprave, čo okrem iného znamená, že zvieratám nesmie byť počas prepravy spôsobené zbytočné zranenie alebo utrpenie.

7. Oznámenie

PM

S cieľom dosiahnuť súlad so smernicou 2015/1535 (smernica o oznamovaní) bol návrh nariadenia oznámený Európskej komisii pod číslom **PM**. Počas tzv. trojmesačnej odkladnej lehoty Európska komisia alebo iné členské štáty: **PM**. Výsledok oznámenia.

MINISTERKA POĽNOHOSPODÁRSTVA, RYBOLOVU, POTRAVINOVEJ BEZPEČNOSTI A PRÍRODY